

Manuskriptudpluk og procesbilleder:

Et tungt og langsomt menneske

...

Jeg behøver ingen gravsten for at mindes dig.
Der er så mange sten i stranden og i marken allerede.

...

Jeg drømte om dig en strålende lys nat i månelandskabet på Svalbard. I den rødbrune, stålgrå bjergdal med det sorte kulstøv. Den evige dag, midnatssolen. Jeg havde planlagt den tur i et år, det var første gang jeg skulle rejse alene. Jeg skulle være væk en måned og havde glædet mig så utroligt. Selvfølgelig kunne jeg ikke aflyse. Faktisk tænkte jeg at det ville være godt for mig at komme væk fra de mønstre sorgen havde skabt derhjemme. Få mulighed for at finde rundt i det på min egen måde. Jeg ville ud. Det havde din død ikke ændret på. Tværtimod.

Jeg gik ture i dalen, som lignede en grusgrav. Åben og hård. Husene i den lille by var malet i klare farver— okker, oliven, rust. Solskinsgul, blodrød. Jorden var overtegnet af et net af smalle, iskolde vandløb, som åd sig vej gennem støvet og vaskede bløde mostuer frem. Gennem dalen løb en bred, brun flod af smeltevand fra de nærliggende gletsjere ud mod fjorden. På de stejle skråninger stod indgangene til den nedlagte kulmine, som portaler til fjeldets indre. Direkte veje til en anden tid. De udvendige dele af trækonstruktionen mindede om en overdækket veranda, hvorfra der var udsigt over plateauet på den anden side. Træet havde opnået næsten samme rustne farver som stenene, en langsom indlemmelse i bjerget.

I August F. Schmidts tobindsværk om Danmarks kæmpesten fra 1932 læser jeg om Ivers Kirke: En stor rød granitsten på stranden ved Hirtshals, som var andagtssted for en mand ved navn Iver. Han besøgte den hver dag, knælede og bad. Uanset vejret, selv når stormen drev bølgerne helt op omkring stenen, gik han derud. Stenen havde en firkantet form med et udspring ligesom koret på en kirke.

Hvordan blev den helligsted for Iver?

Så han stenen, da han legede på stranden som barn?
Lænede han sig mod dens lune side en sommer?
Besteg han den røde granit med sin kæreste som ung?
Så han sin bedstemor gå til stenen og overtog hendes praksis, da hun døde?
Var han egentlig ikke troende, men holdt af stenen for dens trofasthed?
Var han altid mest tryk under åben himmel?
Undgik han helst myldret i byen og i kirken?
Var præsten for ham en unødvendig mellemmand?
Ønskede han en større frihed i sin bøn?
Bad han i virkeligheden til nogle andre?
Var det et åbent spørgsmål for ham?

Der er en grammatisk logik som ophører, når jeg står på bjerget: *Subjektet og objektet bytter plads.*
Der er en stor nydelse i dette. Det er skræmmende, det er storslået at være lille. At være en detalje på bjergets flossede side, ligesom græsset og småstenene og svalerne. At flytte vægten fra det ene ben til det andet, stå på tæer, sætte sig på hug og tippe over i bjerget, som et fælles centrum, der deles med de andre.

...

I sit essay *Situated Knowledges* skriver Donna Haraway om hvordan objektivitet ikke kan handle om et fikseret syn, når hvad (eller hvem?) der tæller som objekt, netop er det verdenshistorien viser sig at handle om. Blikket må flakke, nødvendigvis. Det må spejles hos andre og se sig selv i øjnene. Blikket må opdage at det strømmer fra en krop, altid en krop. Denne krop må opdage hvad den kan være for andre, hvor den kan stille sig. Hvad den kan se dérfra. Hvad den kan tænke med dét sted. Hvem får lov at hævde objektivitet? Hvem reduceres til objekt? Sådanne grammatiske og etiske spørgsmål må kroppen bøvl med, den må afprøve dem og tænke med sit eget kød, hvad den ellers gøre? Den kan spørge og komme godt i tvivl. Indse at den har nået et punkt, hvor noget må forandres eller kastes bort. Træde ud til siden, bede om hjælp: *Sig mig engang. Tal lidt med mig.*

Jeg kan se en forbindelse på tværs af ting og tid – som en gåde, jeg endnu ikke har regnet ud. Det hele giver mening og så alligevel ikke. Af åbenlyse årsager googler jeg Steen Steensen Blicher og finder ud af at han har skrevet en novelle som hedder Stakkels Louis. Jeg føler mig prikket på skulderen. En form for hint? Jeg tænker ikke Steen Steensen Blicher taler til mig på tværs af århundreder, og ved slet ikke om jeg bør læse den novelle. Jeg prøver bare at se, om jeg kan bruge disse detaljer, som efter alt at dømme danner et omfangsrigt mønster. Mit system lyser op, når jeg finder ting der passer sammen, uanset hvor håbløse de forekommer. Hos mig er de ikke håbløse. Det er som om de giver en sirlig og kaotisk modvægt til sorgen. Måske er det en måde at tilse et sår, som kommer af ikke at stole på sin egen viden. Ganske tidligt at lære ikke at stole på sin egen viden.

...

Jeg går i markerne og langs stranden som en måde at fordele mig over landskabet. Jeg samler en sten op fra jorden. Den har et øje, en lys plet i det mørke glasagtige kød. Jeg gnider den fri for sand, knuger den i hånden. Den suger min varme til sig, modtager gerne lidt af mig. Det kan jeg kun elske den for.

Jeg kommer i tanker om en fantasi, som udspiller sig i det landskab, hvor jeg voksede op. På den bølgende mark, som lå brak med udsigt over skoven på den anden side. Der var aldrig andre end mig, der gik derind. Jeg kunne lægge mig i det høje græs og forsvinde. Jeg forestillede mig at jeg var sammen med en fyr, som ingen kendte til, og i fantasien ligger vi filtret ind i hinanden i det høje græs. Vi er alene og solen varmer vores kroppe. Det er lang tid siden jeg har besøgt den mark, den fantasi. Duften af kølig jord og varm hud. Mine fingre langs hans hals og skuldre. Hans bløde ånde i mit øre og lyden af vinden gennem træerne i skellet. Mit ansigt mod hans maveskind, hans varme ben, vi prøver os frem. Vi kan tage rustningen af og lade den klirre uden for marken. Indenunder er vi bløde og nysgerrige. Må jeg røre ved dig her? Må jeg komme ind?

...

Min første bog, som aldrig blev færdig, gik jeg i gang med at skrive som teenager: En roman om en hovedperson, som hele vejen igennem kun omtales som du. Emnet var på en måde det samme. En enspænder uden navn, som bor i et kvadratisk hus på et afsides, grønt bjerg. Som forlader dette hus, rejser gennem støvede småbyer for at indskrive sig på universitetet og vistnok bosætter sig i kantinen. Jeg havde læst Angela Carters *Den nye Evas lidelser* og tænkte meget over, hvordan jeg kunne skrive en person, som ikke ville blive læst som hverken mand eller kvinde, som ikke kunne læses sådan. At skrive til et du forekom mig at være den eneste mulighed. En jeg-fortæller ville ikke fungere, for så ville hovedpersonen blive læst som kvinde—nej, værre—som pige, for det var jo dét, jeg var i deres øjne, en pige. Og jeg ville, som det mest naturlige i verden, flyde sammen med min hovedperson, uanset hvordan jeg snoede mig. Jeg, en pige. En sætning som kun føles lidt ubehagelig at skrive, fordi jeg efterhånden stoler på min egen viden: At den er usand. Romanen blev en slags brev til dette du, én at tale med. At skrive en ven.

Mange år senere skriver jeg til et andet du. Jeg skriver til dig. Jeg kan ikke affinde mig med at vores samtale blev afbrudt.

Kære du

Du henter mig ved lufthavnen i din hvide kassevogn. Du holder udenfor og vinker gennem det nedrullede vindue. I flere dage bor vi i bilen. Vi kører på motorveje, i skove og langs marker. Vi hører musik og ser på de bjerge vi passerer. Tæt på er de grønne, langt væk er de blå.

Vi strækker benene ved en tankstation. Du går i kiosken og køber snacks til at dele. Vi bevæger vores kroppe på måder vi ikke kan i bilen, mens vi venter, som man gør på rastepladser, på at tage afsted igen. Jeg finder de offentlige toiletter på den anden side af parkeringspladsen. De er kønsopdelte, og det er helt normalt. Da jeg kommer ud igen får jeg øje på et skilt, hvor der står frauenparkplatz. Du tager et billede af mig under skiltet. Dametoiletterne er jeg vandt til, men det her er alligevel nyt.

Du låner din lighter til et yngre par, som ryger mentolcigaretter og drikker kaffe. De spørger om vi er kærestere.

Nej, siger jeg—stolt fordi de kan se at du elsker mig. Vi er familie.

...

På Svalbard blev dagene til en lang dag. Jeg vidste jo godt at det ikke ville blive mørkt, men var ikke forberedt på hvordan det ville påvirke mig. Solen bevægede sig som en glorie over dalen. Når jeg skulle sove trak jeg mørklægningsgardinet for, men det sluttede ikke tæt og fra kanterne stod et klart lys ind i rummet, som aldrig blev rigtig mørkt, snarere skyggefuldt.

Jeg var så utrolig vågen på den tur, i det lys, men det lykkedes mig alligevel at falde i søvn, på trods. Og det var i denne slags søvn jeg drømte at du ikke var død alligevel. Du var slet ikke død, men havde gemt dig. Sovet i en slags skjul, der på hospitalet. Jeg forstod det ikke, og så alligevel stod det lysende klart for mig. Da jeg vågnede kunne jeg ikke få den tanke ud af hovedet, at du var i live. Det var så nemt at tænke på dig sådan: Levende, selvfølgelig.

Det føltes forbudt.

Når nu jeg udmærket vidste at du var død.

Ikke desto mindre, tænkte jeg, som om du havde givet mig lov.

Jeg drømte kun om dig den ene gang, men mere var heller ikke nødvendigt. Drømmen tog plads i mine tanker som et bagtæppe, hvorpå alt andet udspillede sig. Den kastede et skarpt lys på min tid i månedalen og alt kom til at handle om dig. Bjergene handlede så forfærdeligt om dig. De indgik tydeligvis i dette omfangsrige mønster som fortsat tegnede sig, utroligt nok, selv efter din død.